

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszéki egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és eszéki egyesült vasutak palotájában).

Telefon-szám: 151.

Szabadelvű katolikusok nagygyűlése.

— Az „Aradi Közlöny” külön tudósítójától. —
Budapest, február 12.

A terézvárosi kaszinó díszes nagy termét zsufolásig megtöltötték a budapesti szabadelvű katolikusok, a kik vasárnap délelőtt gyűlésre sereglettek egybe, hogy kifejezésre juttassák az egyházpolitikai reformjavaslatok irányában azon szigorúan katolikus álláspontot, a mely a szabadelvűség és mindenek felett a jól felfogott állami érdekek sugallta igazi hazafiaság követelményeivel sem jut ellenkezésbe.

Valóban spontán megnyilatkozása volt a gyűlés a székes főváros minden rangú és rendű, függetlenül gondolkodó szabadelvű katolikus polgárságának, a mely egy idő óta lidércz-nyomásként érezte azt, mint igyekeznek a reakzionáriusok félremagyarázott hitelvek örve alatt az érdekharcok porába lerántani a katolikus vallást, és megfosztani azon zománcztól, a melyet annak e vallás hívei tulnyomó többségének hosszú évszázadokon át mindig tanúsított felekezeti türelmessége és az állam érdekei iránt mindig élénk érzéssel bíró kitűnő hazafisága nyújtottak.

Képviselve volt a gyűlésen osztály- és politikai pártkülömbőség nélkül a főváros katolikus intelligenciájának zöme, s különösen nagy számmal épen az arisztokrácia.

Az arisztokrácia köréből ott voltak Andrássy Aladár és Géza grófok, Festetics Andor gr., Hadik-Barkóczy Endre, gr. Huszár Károly br., Nopcsa Elek br., Széchenyi Béla gr., Széchenyi Gyula gr. főajtónállómester, Széchenyi Sándor gr., Teleki Sándor gróf., — továbbá Radocza János dr., Szivák Imre, Méri Géza, Pártos Béla, Dániel Ernő, Falk Miksa, Falk Zsigmond lovag, Králitz Béla, Lechner Ágost dr., Lechner Lajos, Lobmayer János, Morzsányi Károly dr., Nyiry István dr., Perczel Béni, Perczel Dezső, Rémi Róbert, Ribáry József, Rupp Zsigmond, Szily Pongrácz, Szmrecsányi Miklós, Teleszky István, Teleszky János, Várady Antal, Vargics Imre stb. stb.

Radocza dr. megnyitója.

Az értekezletet Radocza János dr. nyitotta meg, kit egyhangulag elnökké választottak.

Az elnök a következőkben vázolta az értekezlet célját:

Mielőtt tanácskozásunkat megkezdénénk, méltóztassanak megengedni, hogy röviden jellemezhessem azt, mi indított bennünket arra, hogy a mai értekezletet egybehozzam. (Halljuk!) Az egyházpolitikai reformjavaslatok a törvényhozás elé terjesztvük s azok mellett az ország törvényhatóságai majdnem kivétel nélkül már eleve határozott állást foglaltak. S midőn ezen javaslatok a törvényhozás tárgyalására előkészítették, azt ezt megelőzőleg is, országwide szerte egy irányu mozgalom indított meg, a mely ezen reformjavaslatokat vallásfelekezeti szempontból károsnak és veszélyesnek tartotta. F. é. január 16-án Budapesten katolikus nagygyűlést tartottak, a

mely nagygyűlésen oly határozatok is hoztak, a melyekkel mi egyet nem érthetünk. (Zajos helyeslés) és ezért f. é. január hó 28-án tartott szűkebb körű értekezletünkön azon egyhangu megállapodásra jutottunk, hogy a katolikus nagygyűlésnek általunk nem helyeselt határozatai ellen, mi, mint katolikusok, kik anyaszentegyházunk érdekeit bizonnyára a legmelegebben szívünkön viseljük (Hosszas zajos helyeslés.) szavunkat felemljük; azon megállapodásra jutottunk, hogy mozgalmat indítsunk meg, és egy nagyobb értekezlet elhatározása elé bocsátjuk abbéli javaslatunkat, hogy a liberális mozgalom megindítottak. (Élénk helyeslés.) Ezen mélyen tisztelt értekezletnek lesz feladata eljárásunk felett határozni és a mozgalom terjedelmére, jellegére nézve megállapodásra jutni.

Mélyen tisztelt értekezlet! Mi azon meggyőződéssel vagyunk, hogy az egyházpolitikai reformjavaslatok arra ösztönöznek, hogy a magyar állameszmét minden irányban érvényesítésre juttassuk (Igaz! Ugy van!) hogy a magyar nemzeti állam konszolidációját megteremtsek, (Zajos helyeslés) hogy a jogegyenlőség magasabb elvét érvényre juttassuk (Igaz! Ugy van! Élénk tetszés és helyeslés.) Mi azon meggyőződéssel voltunk, hogy az államot érdeklő nagy horderejű kérdésekben egyoldali felekezeti szempontból nem szabad kiindulnunk (Igaz! Ugy van!) mert ezen nagy horderejű kérdések oszakis az ország közérdekének szempontjából bírálhatók meg. (Zajos helyeslés.) Az ország közérdeke pedig semmiféle felekezet nézeteinek alá nem rendelhető. (Ugy van! Élénk helyeslés.) Ezen vélekedésben voltunk, és én tisztelettel kérem a mélyen tisztelt értekezletet, méltóztassék eljárásunk felett határozni és előterjesztéseinket tanácskozás után elfogadni, (Hosszantartó helyeslés és éljenzés.)

Szólásra Szivák Imre ur van feljegyezve. (Halljuk! Halljuk!)

Szivák Imre beszéde.

Az elnöki megnyitó után Szivák Imre hosszabb és nagy érdeklő fogadott beszédet tartott, melyből adjuk az alábbi részleteket:

A mozgalom eredetére nézve azok után amiket a mi igen t. elnökünk mondott, nekem keveset kell mondanom. Talán elsősorban felelnem kell arra a vádra, minha az egyházpolitikai mozgalom kellő ok és előkészítés nélkül frivolul lett volna kezdeményezve. Vajjon az elkeresztelési rendeletből kifolyólag mi az, amit a kormány akart? Nem egyéb mint egy hezott törvény végrehajtása. És amidőn ezzel szemben egyik felekezet alsó papsága részéről mélyreható ellenkezés indult meg és követeltetett, hogy a dogma respektáltassék, a rendelet visszavonassék és az államhatalom esetleg a vallási hitelveknek rendeltessék alá, tehetett-e az állam egyebet, miut e támadással e „non possumus“-sal szemben magát igenis felfegyverezni a kezdődő harzorra? Vajjon nem az lett volna-e frivol, hogy ha az állam lemondva a világi élet vezetéséről, magát lefegyverezni engedte volna, ha megengedte volna, hogy Magyarország érdekei felett csupán egy felekezetnek ez országon és alkotmányon kívül álló idegen hatalma döntsön? (Ugy van! Ugy van!)

A liberális egyházpolitikai reformok ellenes elhatározás két irányban jelentkeztek. Az egyik, amely túlvitt vallásos érzetből, a dogmára és Rómára hivatkozott, a másik pedig a nemzetiségek között, ezeknek faji féltékenységét keltve, fel, ostromolja a reformot. Sőt a

tulzó felekezeti áramlat ma már nem is áll meg annál, hogy a különböző felekezeteket állítja egymással szemben, hanem közöttünk katolikusok között is ellentéteket állít fel. — Szerinte kétféle katolikus van ma Magyarországon: A reform barátai, a rossz katolikusok és a reform ellenesek: a jó katolikusok. (Zajos ellenmondások.) Elértünk t. értekezlet egy fordulóponthoz, hol állást kell foglalnunk. (Igaz! Ugy van!) Tökéletesen igaz, hogy Magyarországon ma is két katolikus áramlat van, mint volt a múltban számtalanszor. Az egyik az egyházi, vagy kozmopolitikai katolikus áramlat, melynél az állam, a társadalom, a család, az egyén felett egy áll: a dogma. A másik a magyar nemzeti történeti, katolicizmus, amelynek dogmája azon szent törekvés, hogy az elvont hitelveket Magyarország államiságával, ezen ország közjogával hozza összhangzásba. (Hosszas tartó zajos helyeslés és éljenzés.)

Ezután a történetből támogatja szónok érvelését hosszasan, de nagy figyelem között, majd a nemzetiségek álláspontjára tér át.

A határozati javaslat.

Beszéde végén beterjesztette az akció eddigi jellege és jövőben követendő irányára értelmében a körülményesen megindokolt határozati javaslatot, mely a következő pontokat tartalmazza:

Kijelentjük és elhatározzuk, hogy:

1. állást foglalva a reform mozgalomban, azt, mint vallásunkra veszélytelen, hazánkra üdvöset s közhaladásunkra immár elutasíthatlant — pártkülömbőség nélkül előmozdítani hazafias kötelességünknek ösmerjük s ez alapon munkába vett javaslatok törvényerőre emelését közérdekű szükségességnek tekintjük, (Hosszas, zajos tetszés és helyeslés.)

2. tiltakozunk az ellen, hogy a tervbe vett reformok mint kath. hitéletünket fenyegetők tüntetessenek fel s mintha mi katolikusok más felekezetek rovására az államélet egyoldali felekezeti átalakításában keresnők boldogulásunkat, vagy hogy nemzeti létünk követelményeit a mi kath. hitelveinkkel ellentétben állóknak hinnők s hogy állami egzisztenciánk megbiusulásáért a felelősséget magunkra vállalnók; (Élénk helyeslés.)

3. ugyanazon eszméknek hasonló akció útján a törvényesség határain belül lendő erőteljes pártolásra nemzeti és társadalmi életünk szerveit, a városokat, megyei törvényhatóságokat s ezekben alakult politikai és társadalmi testületeket és egyesületeket felhívjuk, (Élénk helyeslés.)

4. s egyuttal készségünket nyilváníttuk arra, hogy — miután a fenyegetett haladás és szabadelvű reformok nem egy felekezet vagy párt, hanem az egész nemzet hason gondolkodásu polgárainak közkincsét képezik: mi — magunkhoz véve, párt és felekezetkülömbőség nélkül a haza minden szabadelvű polgárát: a liberalizmus megnyilatkozására országos gyűlést fogunk egybehívni.

Radocza János elnök a gyűlés egyértelműleg táplált érzésének vel kifejezést adni, midőn Szivák Imrének a szabadelvű katolikusok álláspontját oly szépen kifejező határozati javaslatáért és kitűnő beszédeért a gyűlés hálás köszönetét tolmácsolja. (Hosszas, élénk éljenzés és taps.)

Az országos gyűlés vezetői.

Néhány hozzászólás után a határozati javaslatot egyhangú, lelkes helyesléssel elfogadták.

A leendő országos gyűlés elnökeiül megválasztottak: Andrássy Tivadar gróf, Andrássy Géza gróf, Dániel Ernő, Eisele József, Hadik-Barkóczy Endre gróf, Morzsányi Károly dr., Nyiry Lajos dr., Ribáry József, Rupp Zsigmond, Rémi Róbert, Unger Alajos dr., Radocza János és Szivák Imre dr.

Jegyzők lettek: Bossányi Iván dr., Szigetváry Iván dr., Baintner Tivadar dr. Háznagy: Püspöky Emil, a végrehajtó bizottság tagjai pedig mindazok, kik a vasárnapi értekezlet meghívóját aláírták.

Elnök az ülést déli 12 órakor lelkes és zajos éljenzések közt rekesztette be.

BELFÖLD.

Fekete sereg.

Egy hét mulva kerül csak sorra a képviselőházban a házasságjogi törvényjavaslat, de azért kezdeteket vettek már a ház ellenzéki jegyzőinél a javaslat ellen szólásra való jelentkezések. Első helyen van a javaslat ellen szólásra feljegyezve Apponyi Albert gróf. A többi jelentkezés kevésbé érdekes. A javaslat ellen szólásra feljegyzetteknek vegyes társasága a következő képviselők közül áll: Hoitsy Pál, Bánó József, Hévízy János, Sagh Gyula, Hortoványi József, Bartók Lajos, Szapáry László gróf és Hock János.

A nemzeti párt válsága.

— Az egyházpolitikai reformok tárgyalása. —

— február 12.

Az országgyűlési nemzeti párt — mint azt az „Aradi Közlöny” táviratai között már érintette, — Horánszky Nándor elnöke alatt tartott értekezletén tárgyalás alá vette a házassági jogról szóló törvényjavaslatot.

A párt csaknem teljes számban együtt volt s hosszas viták fejlődtek ki a javaslat barátai és ellenzői között. Nagyon valószínű, hogy az egyházpolitikai reformok válságát fogak a nemzeti pártban felidézni. Hírlik, hogy a szabadelvűek, kik helyeslik a reformokat, ott hagyják az ultramontán, jezsuita pártot.

Veszter Imre, ki a pártot az igazságügyi bizottságban képviselte, volt az első szónok. Ő vállalta magára, hogy a javaslatot ismerettesse. Nagyhatású, lelkes beszéddel ajánlotta azt elfogadásra.

Apponyi Albert gróf emelt utána szót. A jelen egyházpolitikai helyzet keletkezésének illusztrációjául visszapillantást vetett a múltba és kifejtette az ezen kérdésekben általa elfoglalt álláspontot.

Ha áll az — ugymond — hogy eddigi nyilatkozataim hozzájárultak ahhoz, hogy az egyházpolitikai reformoknak eddigi stagnálása megszűnt és ezek megindultak, ez reám kétségtelenül igen súlyos kötelességeket ró. De szerintem azt a kötelességet rója reám, hogy a dolgoknak fejlődését éber figyelemmel kísérjem, ellenőrizsem és ne engedjem a dolgokat oda fejlődni, ahova hogy fejlődjenek, nem akartam; ne engedjem a mozgalmat, melynek megindulása részben az én felszólalásaimra vezethető vissza, egészen más irányban vezetni, mint amely irányt és eredményt én az ország érdekében üdvösnek tartok. (Élénk helyeslés.)

A passzív engedelmesség köteleességét, a mások által kieszelt keresztülviteli módozatokkal szemben nem csak el nem ismerem, hanem azt felelősségem és köteleességem érzetével egyenes ellentétben állónak tartom. (Zajos helyeslés.)

Objektív, de szigorú kritika és határozott tiltakozás akkor, ha azt látnám, hogy mások a dolgokat az enyémtől eltérő, az országra veszedelmes irányban fejlesztették: ez az én köteleességem.

A kormány előterjesztéséből — mondta továbbá — sajnos kellett meggyőződnöm arról, amitől ugy is tartottam, hogy kellő előkészítés nélkül, egyhangzatos jelszó kedvéért és egyéb taktikai czélok elérésének kedvéért olyanra vállalkozott a tisztelt kormány, amit kodiifikálni igen szépen lehet, de az életbe megfelelően átvinni és az által a kilátásba helyezett jótékony hatást elérni nem lehet. (Igaz! Ugy van!) De nem tartom szerencsétlenségnek azt, hogy a kötelező polgári házasság behozatalával szemben gyakorlati akadályok is vannak, amelyek ennek a nemzetnek még megfontolási időt adnak arra nézve, hogy ezt az intézményt felkarolja-e.

Bizonyítgatva a javaslatok hiányait, végül azon indítványt tette, hogy a párt határozatot ne provokáljon, hanem a javaslat el-, vagy el nem fogadását bizza minden egyes képviselő elbírálására.

Horváth Lajos kijelenti, hogy őt nem elégti ki a szükséges polgári házasság. — A szükséges polgári házasság csak zsidóházasság lehet. — Ez pedig ellenkezik a jogegyenlőséggel. (Ellentmondások.) Hivatkozik Apponyi nyilatkozataira, s ezekből a kormány nem tehetett mást, mint áttérni a kötelező polgári házasságra. Az 1868. törvény revíziójának meg kell történni, mert másképp nem lehet béke a katolikus klérussal. De éppen azért be kell hozni a kötelező polgári házasságot, mert csak így nem lehet félni a reverzálisoktól. Tehát akárhogy vesszük a dolgot, nincs más, mint a kormány javaslatát elfogadni. Ha Apponyi holnap kormányra juthatna, talán ő is hódolna az opportunitásnak. De Apponyi nem juthat kormányra, mert az ő programjának sarkalatos pontjaira nézve a koronától még nem kapott biztató nyilatkozatot.

Mind Apponyinak, mind a pártnak érdekében az áll, hogy általánosságban fogadja el a törvényjavaslatot. Tegyék meg észrevételeiket az 54. §-nál. Ő azért csatlakozott Apponyihoz, mert az volt hite, hogy ő Magyarország hivatott vezére, neki kell a nemzeti egységet létrehozni, a korrupciót kiirtani. De hogy lehet a célt elérni, ha a közvéleménnyel ellentétbe jut? Szólót soha egyéni ambíció nem vezette, tehát ő teljes objektivitással beszélhet. Azért ment Apponyihoz, s nem Tiszához, aki hitsorsosa volt, mert benne látta a nemzet vezérért. Hatszor is gondolja meg Apponyi, mielőtt szavazatát adja. Ha Apponyi elutasítja, minden ellenséget részabadjtja. Ha a kormány most megbukik, nem Apponyi jönne, (egy hang: E őt-vő s Károly) hanem azok, akik ellenkezőjét akarják annak, amit a kormány. Tisztelt Zichy Nándort mint gentlemant, de politikájával nem akar együtt menni. S ha egy ilyen kormány alakulna, harmadik évig nem lehetne megszabadulni tőle. Ujra kéri Apponyit, fogadja el általánosságban a törvényjavaslatot.

Hodossy Imre: Apponyi Albert csak akkor lesz a nemzet igazi vezére, ha le fogja rántani álarczát annak a gonosz szédelgesnek, melyet a kormány a jelenlegi taktikával üz. A véderővita után előrántották a közigazgatási reformot, — s mikor ez sem használt, hozzányultak az egyházpolitikához. Mindent csak taktikából csináltak és Apponyi ellen (?) A javaslatot, mely a kivitelnek semmi biztosítékát nem nyújtja, nem fogadja el. (Zajos hosszas éljenzés.) Az eszmét akarja, de nem engedni kompromittálni.

Bethlen Gábor gr. az egyházpolitikai programot nem fogadja el, mert nincs előkészítve, nem komoly dolog, hanem humbug, mely a politikai közvélemény megtévesztésére volt szánva. Nagy hibának tartaná, ha ebben a kormányt támogatnák. De kimondani kívánja, hogy midőn a javaslat ellen szavaznak, a szabadelvűséget meg

nem tagadják (Nem rossz!) A törvényjavaslatot sem általánosságban, sem részleteiben nem fogadja el. (Zajos éljenzés. Taps. — Kár, hogy görögtűzzel is nem illumináltak a nemes gróf felfogásának. A szerk.)

Szentiványi Árpád szintén megmutatta, hogy nem adja alább az ultramontánizmust Bethlen grófnál. Elitéli az egész kormánykormányt, mely felzavarta az ország békéjét, és hozzájárul az Apponyi által javasolt sorrendhez. Horváth Lajosnak azt feleli, hogy a kármittenne is Apponyi, mindig ultramontánnak neveznek azokat, akik a kormány hatalmát féltik tőle. Éppen azért, hadd tegye Apponyi a mit akar! Apponyi megmutatta, hogy szabadelvű és igaz hazafi, s emellett férfi is. Megbízik benne és lelkes követi. Ne legyen pártkérés, de maradjon a párt együtt! Ha a kormány azért dobta az üszköt, hogy a pártot széttörbantsa, mutassuk meg, hogy nem fog neki sikerülni. (Zajos éljenzés.)

Horváth Gyula röviden akar nyilatkozni, mert polemizálni nem akar, kapacitálni pedig nem tud, mert már mindenkinek megállapodott véleménye van. Horváth Lajos beszédében mindazt kifejezve látja, amit a tárgyról elmondhatna. Hangsúlyozza, hogy ha annak az ügynek, melynek szolgálatában áll, hasznot tenne vele, minden skrupulus nélkül állna az egyházpolitikai kérdésekben is a bizalmatlanság álláspontjára a kormányval szemben, s elvetné a javaslatokat. De vannak eszmék és jelszavak melyek ha belementek a nép és a nemzet véérébe, akkor azon eszmék hívására egy egész nemzet talpra áll. A napirenden levő eszméket ilyeneknek tartja. Nem akarná a nemzeti párt céljai és intenciói iránt tévedésbe ejteni a nemzetet. Ő azért csatlakozott Apponyihoz, mert azokat az eszméket, melyek a nemzet szükségleteit magukba foglalták, senkisé tudta hatalmasabban kifejezni és megérlelni, mint Apponyi, midőn a törvényhozással az egyházpolitikai reformokat elfogadtatta. Meggondolásra kéri a pártot, hogy a közelgő viharok közt egyetlen szilárd pont a nemzeti párt legyen. Mindenkinek tisztelt meggyőződését és jóhiszeműségét, és még mindig hiszi, hogy Apponyinak sikerülni fog olyan megoldást találni, amelyben a párt minden tagja egyesülhet.

A nemzeti párt vasárnap délelőtt 10 órakor Horánszky Nándor elnöke alatt folytatólag tárgyalta a házassági jogról szóló törvényjavaslatot. A párt tagjai ezuttal is nagy számban jelentek meg.

Elsőnek Ernusz Kelemen szólott, aki a kormányjavaslat mellett foglalt állást. Általános figyelemmel hallgatott beszédében hivatkozott azon álláspontra, melyet a kérdésben mindenkor elfoglalt, hivatkozott Horváth Boldizsár volt igazságügyminiszter legutolsó beszédére és azon nézetének adott kifejezést, hogy dacára a kormány által elkövetett hibáknak, nem véli megtagadhatónak a javaslat elfogadását, a nélkül, hogy a párt magát félreértéseknek ne tegye ki. Fejtégetésének végén melegen emlékezik meg a párt összetartozandóságának szükségéről, nehogy kockáztatva legyenek egyéb téren azon törekvések, melyeknek képviselőtérre és megvalósítására a párt vállalkozott.

Hodossy Imre személyes kérdésben szól; felvilágosításokat ad azon időkről, amidőn még Horváth Boldizsár mint igazságügyminiszter foglalkozott a kérdéssel és megjegyzésének végén kijelenti, hogy a reform megfogadását nem jelenti az, hogy annak helytelen alakban lett előterjesztése folytán a javaslatot a párt visszautasítja. („Idis redibis non morieris in bello” — tessék vesszőket rakni ahova tetszik.)

Kovács Albert élénken esetenli az erkölcsi káros hatást, melyet a javaslat helytelen megalkotása és könnyelmű életbeléptetése maga után vonni fog. Kijelenti, hogy a kötelező polgári kötés a népnek felekezeti különbség nélkül nem kell. Számos levelekből idéz, melyeket egyes protestáns lelkesektől a hozzájuk e tárgyban intézett kérdésekre kapott. Ezen idézetek élénk színekben jellemzik azon felfogásokat és félrevezetéseket, melyek a közhangulatban uralkodnak és melyek között a legkedvezőbb felfogás az, hogy eltérő okokból ugyan, de legfeljebb két rossz között választják a kötelező polgári házasságot.

Ivánka Oszkár nem lát garanciát arra,

hogy a 68-iki törvény megváltoztatásával a protestánsok ki volnának elégitve. Horváth Lajos és mások, a kik pártolják a javaslatot, bizonyos idealizmusból indulnak ki és a gyakorlati megoldás lehetőségét és helyességét nem keresik. Hol a garancia, hogy ma általában és a preliminált dotációnak megfelelő anyakönyvvezetőket lehet beállítani. Miért nem ad a kormány ez irányban kimerítő felvilágosításokat? A javaslat mellett szólók egyike sem oxfordta meg az e téren felhozott és adatokkal támogatott aggodalmakat. Azon adokolást, hogy a pártot gyanúsítani fogják, nem fogadja el, mert erre komoly törvényhozó nem adhat semmit. Csatlakozik Apponyi gróf előterjesztéséhez.

Horváth Lajos személyes kérdésben szólalt fel és rekaptulálta tegnap beszédének főbb mozzanatait annak igazolásul, hogy nem az idealizmus, de a gyakorlati politika terén mozgott.

Ezek után ismét Apponyi Albert gróf szólt; különös melegséggel emlékezett meg Horváth Lajosról és sajnálattal konstatálta a nézeteltérést. Aposztrofálta, hogy mit tarthatna róla Horváth Lajos, ha gyengének bizonyulna ereje oly áradattal szemben, melynek mesterségesen felszított hangulata nem látja elegendőképpen a súlyos bajokat, melyeknek elébe az országot vitatják. Ot a felekezeti béke vezetői. Mindkét részről utjába áll annak, hogy a béke megzavarása továbbbi tápanyagot nyerhessen és azzal, hogy az egységes házassági jogot és polgári jogszolgáltatást elfogadja, a 68-iki törvényt pedig nem bolygatja, ennek elég tanúságát adja. Csakis ezen az uton állhatott helyre a béke; jelzi azt is, hogy állásponjtját miként fogja a házban érvényesíteni.

Beöthy a vita bezárását indítványozta.

Még Gullner Gyula jelezte, hogy szavazás esetén ugyan a kötelező polgári házasságra fog szavazni, de kész volna ettől is eltérni, ha ez a kormány bukására befolyással volna. Azonban pusztán a szavazatok arányának csökkentése végett nem volna értelme annak, hogy eddig mindig elfoglalt állásponjtjától eltérjen.

Ezek után a szólásra feljegyzettek ennek igénybevételeitől elállván — elnök jelenti, hogy a párt kötelező határozatot nem hoz, egyszersmind önmaga iránti kötelességének tartja, hogy a felmerülhető félreértésekkel szemben kinyilvánítsa: miszerint ő (t. i. az elnök) az Apponyi Albert gróf által kifejtett állásponjtot foglalja el és ennek megokolását a maga részéről, a tanácskozás előhaladott voltára tekintettel, magában a házban fogja előadni. Végül köszönetet szavaz a párt tagjainak azon élénk és beható eszmecseréért, melylyel ugy a törvényjavaslat, valamint a párt politikai feladatai is megvilágítva lettek.

Ezzel az értekezlet tanácskozásait bezárta.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1894. évi február hó 14-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi ülésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

84. A tanács jelentése a Kossuth-utczai lakatya kiépítésére felmerült több kiadásnak miként való fedezése tárgyában.

85. A gazdasági szék jelentése két színház épületi lakások bérbeadása iránt kitűzött árverés eredményéről.

Arad 1894. február 12-én

Kiadta:
INSTITUTOR KÁLMÁN,
főjegyző.

Arad a múlt hóban.

— Polgármesteri jelentés. —
(Folytatás.)

A személyes vagyon biztonság nagyobb mérvű bűnesetek által megzavarva nem volt. A 48 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 42 esetre nézve kinyomoztattak. A kihágási bíróságnál mult hóról maradt 2 ügy, januárban befolyt 227, elintéztetett 27 összesen 229, ebből elintéztetett 181, a bíróságokhoz áttéttetett 48. Letartóztatva volt, részben

előállított 92 egyén; ezek közül elítéltetett 68, a bíróságoknak átadott 24, kintasított 30. A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintéztetett 45. Letartóztatva volt 63 egyén, ezek közül eltoloncoltatott 51, rendőrileg megfenyítettetett 12.

Bejelentetett nyilvántartásba vétetett 703 cseléd, és 1704 gyári munkás. A vendéglőkben szállva volt 865 utas. Szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyalatott 23, megfenyítettetett 18 cseléd.

A kapitányi hivatal, mint iparhatóságnál ipar jogositványt nyert 5 iparos, 2 kereskedő. Iparát áthelyezte 2 iparos, 1 kereskedő, megszüntette 3 iparos, 3 kereskedő. A tanoncz lajstromba bejegyeztetett 2 iparos 4 kereskedő tanoncz, felszabadult 1 iparos tanoncz, a tanviszony megszűnt egy kereskedőnél. Munkakönyvet kapott 10 segéd, azzal jelentkezett 15. Ideiglenes igazolványt kapott egy, azzal jelentkezett 2 segéd. Iparkihágási ügy tárgyalatott 12, büntettetett három iparos, két segéd.

A városi szegény ápodában december hó végén elhelyezve volt 51 egyén, januárban felvétetett 4, elhalt 1, maradt a hó végén 54. Ellemezésükre 1587 adag meleg étel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. Havi segélyben részesült december hó végén 428, januárban felvétetett 13, a segély megszűnt 30-nál maradt a hó végén 411. A város közönsége által tartott árva és lelenoz gyermekek száma volt 62. Nem a város közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt 155, januárban szaporodott 12, meghalt 2, más helyre vitetett 2, maradt a hó végén 163.

(Vége következik.)

IDŐJÁRÁS.

Légnymás: reggel 7 órakor 759.0 milliméter, délután 2 órakor 754.8 milliméter. Nőmérsék: reggel 7 órakor C° + 5.0, délután 2 órakor C° + 14.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 5. délután 2 órakor D. 6. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Koporsó-részvények.

— Érczkoporsó-gyár alakulóban. —

Arad, február 12.

Egy hozzánk beküldött tervzet szerint Budapestben ezidő szerint egy országos kiterjedésű részvénytársaság van alakulóban, két millió korona alaptőkével, egyelőre azonban csak ötven százalék árkiadásával.

A vállalat élén N y á r i Jenő báró főrendiházis tag, s több budapesti előkelőség áll. A társaság egy egészséges eszmet karol fel, mely azonban leginkább a nagy betegekre nézve lesz hasznos, kiknek lakásra van szükségük: é r z e k o p o r s ó g y á r a t a k a r n a n f e l á l l i t a n i ; e z z e l k o p o r s ó b a n a t e m e t k e z e s e k e z h e z s z ű k s e g e s t á r g y a k a t h á z i l a g o s , g y á r i k é s z i t é s b e n b o c s á j t a n i f o r g a l o m b a .

Sőt tovább mennek az alakulni akarók. Nemcsak a fővárosban, de az ország minden részében nagyobb szabású temetkezési-intézet létesítését tervezik, mely szerint a temetések a vallásosság és ildomosságnak megfelelő módon mindenfelé egybehangzóan végeztessenek. A társaság — nagyon helyesen — az olcsóságot is felvette programjába.

A vállalat keresztülvitelét a nagy részvényjegyzés biztosítja. Csak Aradon is eddig közel kétszáz az a jelentkeztek Csutak Károlynál, hol jegyzéseket továbbra is elfogadnak. Az alakulo közgyűlés e hó 26-án lesz Budapestben.

Végül megjegyezni kívánjuk, miszerint a részvények egyenkint 100 frt (200 koronát) képviselnek, melyből az 1894 évben 10—10⁰/₀-ával körülbelül 80—40⁰/₀ fog befizettetni.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Február 13. —

Szeles. — Enyhé. — Északon csapadék. — Keleten csapadék.

Sötét alakok az éjszakában.

A fenti czimen közöl a P. H. hétfői számában egy érdekes kis esetet, mely bizonyára nagy feltűnést fog kelteni mindenfelé s teljes világításba fogja helyezni a jezsuiták ge-

nerálisának immár botrányosan undorító hypokritaságát, midőn nem szégyenli magát még most is, legujabb állásfoglalása után is liberálisnak nevezni. A P. H. közleménye következőleg hangzik.

„Rendkívül érdekes dologról kaptunk értesítést, teljesen megbízható kézből eredőt. A levél, a melyben a bizonyára nagy feltűnést keltő eset el van mondva, így hangzik: „Pénteken, e hó 9-én este tizenegy órakor léptem a zerge-utczába, hogy lakásomra térjek. Mikor már megálltam a kapu előtt s csöngetni akartam, az átellenes ház kapuja fölnyilt s azon néhány sötét alak lépett ki, erősen lehuzott kalappal, felhajtott kabátgallérral, óvatosan körül nézve. A kissé különös megjelenésű, a tisztoság jellegével bíró alakok megjelentek gyorsan haladtak a Sándor-utca felé, a hol szétváltak s különböző irányokban távoztak. Az egyik egy ott várakozó fogatbaült. Mikor a kapun az éjszakába kilépő alakokat megláttam, nyomban gyanu támadt bennem és pedig annyival is inkább, mert abban a házban, a melyből távozó voltak, Horváth Nándor képviselő s nemzeti párti vezértérfin lakik. E hirtelen támadó gyanu pedig még inkább növekedni kezdett, a mint egy Apponyihoz hasonló alak magaslott ki a rejtélyes társaságból. Az utottesszembe hogy Horváth Nándornál értekezlet volt, még pedig olyan értekezlet, a mely titkos jelleggel bír. Hiszen más esetben, a nemzeti párt helyiségében is megtarthaták volna. Hogy gyanum alaposágáról meggyőződjem, hirtelen elbük kerültem s mintha szivarra akartam volna gyújtani, egy szál svédgyufát huztam fel a skutanyán. Az ily módon hirtelen támadt fénynél a társaság több tagját megismertem. Köztük volt Apponyi Albert gróf a nemzeti párt fővezére, Eszterházy M. Móricz, Pálffy Mór és Zichy N. grófok, az egyházpolitika leghatározottabb ellenzői s a katholikus nagygyűlés előkelő tagjai. Ily módon nyilvánvalóvá lett előttem, hogy e hó 9-én pénteken este Apponyi Albert gróf titkos értekezletet tartott Horváth Nándor lakásán a legkatholikusabb és legkevésbé népszerű főurakkal s hogy ekkor határozták meg azt az utat, amelyen Apponyi és pártja az egyházpolitikai kérdésben haladni fog. Meg kell valianom, hogy álmélkodva álltam meg egy perczre alátottak után s alig akartam saját szememnek is hinni, mert majdnem lehetetlennek tartottam azt, hogy Apponyi Albert gróf azokkal az urakkal tárgyaljon, a kik a multak és jelen alapján Magyarország leg-sötétebb alakjai. Azt hiszem, hogy ezek elmondása után most már érthetővé válik Apponyi Albert gróf legujabb magatartása.”

Az egyházpolitikai viták folyama alatt az országgyűlési tárgyalásokról részletes és tárgyilagos tudósításokat közöl Budapestről érkező bő táviratok alapján az

„ARADI KÖZLÖNY.”

Lapunkból a közönség már a kora reggeli órákban kimerítő tudósításokat olvashat a nagyfontosságú, óriási elvi harcokról, melynél nagyobb és jelentősebbet, az ország közügyeire kihatóbbat, 1867-óta a magyar törvényhozás nem vívott.

Az „Aradi Közlöny” csaknem egy teljes nappal megelőzi távirati tudósításaival az összes fővárosi lapokat, a melyek késő délután érkeznek Aradra, migaz „Aradi Közlöny”-ből már kora reggel értesülhet a közönség mindama nagy érdeklél s ország-szerte feszült kíváncsisággal várt vitákról és eredményekről, a melyek előző nap a parlamentben történek.

Előfizetéseket elfogadunk bármely naptól kezdve.

Az előfizetési feltételek lapunk homlokzatán olvashatók.

HIREK.

Február 13. Kedd. Róm. kath. naptár: Riez. K. — Protestáns naptár: Riez. K. — Görög-keleti naptár (február 1.): Trifón. — A nap két óra 53 perczkor, nyug-szik 5 óra 5 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. B e m e t díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola. Földszin.

Február 14. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Február 14. Pinczér-bál (Krispin-terem.)

Február 17. A radnai kaszinó bálja.

Február 17. Az aradi kereskedelmi testület bálja.

Február 18. Az aradmegyei takarékpénztár közgyűlése.

Február 18. Kölcsey-egyleti közgyűlés, délelőtt 10 órakor.

Február 18. Az ügyvédi kamara közgyűlése.

Február 18. Az aradi ipar- és népbank közgyűlése, délelőtt 11 órakor.

Február 24. Somogyiné növendékeinek táncpróbája (Krispin-terem.)

Február 25. Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár közgyűlése, délelőtt 10 órakor.

Február 25. A lövész-egylet közgyűlése, délelőtt 10 órakor.

Február 27. A borosjenői takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése.

Március 3. A „Szárnyaskerék” dalkör táncvizsgálma.

— Személyi hírek. D e s s e w f f y Sándor csanádi megyés püspök a legközelebbi napokban Makóra érkezik. — J á n o s s y Dömjén dr. minorita provinciális, tegnap Kézdi-Vásárhelyről hazakereszt.

— A hivatalos lapból. A király B á t h Zoltán dr. a budapesti egyetemen a nemzetgazdaságtan és a statisztika magántanárának az egyetemi nyilvános rendkívüli tanári címet adományozta.

— A főkapitány szabadságon. S a r l o t Domokos főkapitány tegnap kezdte meg négy heti szabadságidejét a egészségének helyreállítása céljából Budapestre utazott, a hol a budai Lukács-fürdőt fogja használni. Távollétében a kapitányi hivatalt. N y á r i Béla alkapitány, kihágási bíró vezeti.

— Aradmegye telefon hálózata czímen közzölt cikkünkben ismertettük a kereskedelemügyi miniszter azon tervét, melyszerint az ország 6 megyéjében telefon hálózatot szándékozik az illető megyék közönségének részleges hozzájárulása mellett létesíteni. Ugyanott figyelemztetve lett megyénk közönsége az ügynek fontossága és sürgösségére nézve is, a mennyiben ezen intézmény rendkívüli előnyeinek tekintetéből sokan lesznek pályázók, kik A r a d m e g y é t esetleg megelőzhetik, s a hálózat létesítésétől e l ü t i k. Mint utolag értesülünk, Békés-, Vas-, Brassó-, Küküllő- és Sopronmegyékkel a tárgyalások folynak és ezeken kívül több más megyék is foglalkoznak már telefon hálózatuk létesítésének kérdésével. Aradmegyének most már nem szabad késnie, ha a megye minden rétegében lelkesedéssel fogadott és mielőbb létesíteni kívánt megyei telefon hálózat tervezetével bizonytalan hosszú időre lemaradni nem akar.

— Szemle a honvédség felett. B a b o s Kálmán dandár-parancsnok, a lugosi honvédszolgálat parancsnoka a tegnapi nap folyamán szemlét tartott az Aradon állomásozó honvédség felett. A több óráig tartó gyakorlatozás után B a b o s legmélegebb elismerését fejezte ki a legénység alapos katonai kiképzetése felett.

— Boros Beni országos képviselőt s az arad-csanádi egyesült vasutak igazgatóját, L u k á c s Béla kereskedelemügyi miniszter kinevezte azon bíráló bizottság tagjai közé, mely a Budapesten létesítendő új D u n a h i d a k é p i t é s é r e érkezett pályatervet lesz hivatva elbírálni s mely valóságos nemzetközi jelleggel fog birni, miután abban az elnöklő miniszterem, valamint az ő és érdekelte társmisztereinek közegein, a fővárosi hatóságok képviselőin és a hazai szakértőkön kívül külföldi szakértők is részt fognak venni. A bíráló bizottságnak ezen nemzetközi jellegét magának a pályázatnak nemzetközi természetétől feltételezi, miután ebben az egész világból a legkiválóbb szakemberek és vállalatok részéről 70-nél több első rendű pályázat érkezett be, melyekben a modern tech-

nika legújabb vívmányaira alapított mindenféle rendszer képviselve van. A legkülönbözőbb láncz és sodrony rendszerektől kezdve szemlélhetők a tervezetekben a cső és emeltyű tartós rendszerektől egész a legújabban mindinkább alkalmazott rácsos boltív rendszerig. A bíráló bizottság e hó 18-án fogja első ülését a magyar tudományos akadémia palotájában megtartani.

— Az Alföldi nagy műút. A Duna-Tisza-Körösközi nagy tranzverzális állami műút irányának megállapítása végett a kereskedelemügyi miniszter elnöklote alatt f. hó 17-én tartandó értekezleten Aradmegyét S z a t h m á r y Gyula alispán, P á l f y József államépítészeti főmérnök és B o r o s Beni orsz. képviselő, arad-csanádi vasúti igazgató fogja képviselni. El nagy országos műút B a j á t ó l kiindulól Szent-István, Pest-Csanád, Sükösd, Nádudvar, Császártöltés, Keczel, Halas, Majsa, Félegyháza, Csongrád, Szentos, Kunszent-Márton, Ócsöd, Szent-András, Kondoros, Csaba, Gyula, Gyula-Varsánd, Fekete-Gyarmat községeken át Nagy-Zeréndig vezetetik, a hol a Debreczen-fehér templomi államutba beágazik. Jó szomszédaink a S z e g e d i e k ugyan — mint irtuk — azt kívánták a kereskedelmi-minisztertől, hogy a tervezett országos államut az ő helyi érdeküknek megfelelőleg más irányban vezetessék, mely irány által megyénk határa is teljesen mellőzve lett volna, de a minister a fent közölt utirányon változtatást tenni nem volt hajlandó.

— Előkészítő tanácsülés. Aradváros tanácsa ma délelőtt 10 órakor S a l a c z Gyula kir. tanácsos, polgármester elnöklote alatt ülést tart, melyen a közgyűlési sorrendet készíti elő. Az ülés legérdekesebb tárgya a v i l l a m v i l á g i t á s i szerződés és a h o n v é d h u s z á r l a k t a n y a kibővítése lesz.

— Arad és a millennium. Az országos millenniumi kiállításban az is fel lesz tüntetve, hogy a hirdetések és reklámok milyenek voltak a múltban. Az országos kiállítási bizottság S a l a c z Gyula kir. tanácsos polgármesterhez azon kéréssel fordult, hogy kerestesse ki a levéltárban, milyenek voltak a hirdetések és a reklámok a 48 előtti időkben Arad városában.

— Aradi képviselők a bizottságokban. Az országgyűlési állandó bizottságok, melyek a múlt szombati ülésen választottak meg, ez ülés után megalakultak. Megyénk képviselői közül megválasztottak: B o g d á n Virgil a könyvtári, B o r o s Beni a közgazdasági és a közlekedésügyi, S o l y m o s s y László a közgazdasági és földmívelésügyi, B e l e s János zárszámadás vizsgáló, V á s á r h e l y i László a földmívelésügyi bizottságokba. A közgazdasági bizottság előadó-jává B o r o s Beni képviselő választott meg.

— Arad és a nemzetiségi izgatások. A r a d sz. kir. város közönsége tegnap a képviselőházhoz intézett feliratában kijelenti, hogy nem pártolja azt a fogarasmegyei felterjesztést, mely a nemzetiségi izgatásokra való tekintettel különleges intézkedéseket sürget az Erdélyi részekben.

Nem pártoljuk pedig, ugymond, először azért, mert Erdély Magyarországnak nem kapcsolt része, hanem azzal egy egészet képez s másodsor azért, mert a nemzetiségi izgatás nemcsak azon vármegyékben üti fel fejét, hol a nemzetiségek túlnyomó számban laknak és végre nem pártoljuk, hogy alkotmányos országban oly különleges intézkedés foganatosítsassék, mely nem terjed ki az egész államra. Abban az erős hitben élünk, hogy a törvényhatóságok rendezése és az állami közigazgatás behozatala oly hatalmas eszköz, mely idegen nyelvű polgártársainknak a magyar nemzet ellen való agitálását a megfelelő korlátok közé fogja szorítani. Kérjük tehát a képviselőházat, utasítsa a kormányt, hogy a törvényhatóságok rendezése és a közigazgatás államosítása iránt terjeszzen az országgyűlés elé törvényjavaslatot.

— A Maros gőzhajózása ügyével állandóan foglalkozik az aradi folyam mérnöki hivatal. Legutóbb a Makó és Szeged közötti partvonal mentén M a r t i n és V ó g e l folyam mérnökök eszközöltek felvételeket. A mérnökök tegnap a munkálatok állásáról időszaki jelentést tettek S á n t a y Lajos főmérnöknek s azután ismét kiutaztak a partvonalra.

— Lovaslaktanya, fegyverraktár. Az aradi honvéd lovaslaktanya kibővítésének és a Kossuth-terezai laktanyában építendő fegyverraktár terveit tegnap délután tárgyalta Aradváros építészeti bizottsága P a r e c z István gazdasági tanácsos elnöklote alatt. A bizottság a terveket a mai tanácsülés elé terjeszti.

— Új részvénytársaság. Aradon új részvénytársaság van alakulóban, amelynek az a célja, hogy egy olcsóbb kamatlábbal dolgozó zálogintézet alapítsassék. A mozgalom iránt a közönség élenken érdeklődik.

— Egyházkerületi ülés. A tiszántúli ev.-ref. egyházkerület ez évi első közgyűlésének idejét K i s s Aron, az egyházkerület superintendense, már tudatta a protestáns konvent elnökségével. E szerint a tiszántúli egyházkerület közgyűlését husvét után, azaz ápril hó első felében tartja meg Debreczenben.

— Cziffra Imre szabadlábon. A nagyváradi kir. tábla tegnap d. e. tartott ülésében tárgyalta a letartóztatott gyulai kir. ügyész, C z i f f r a Imre ügyét. Mint megirtuk, a letartóztatás ellen Cziffra ügyvédje, R á d e l Ödön, alapos semmisségi panaszt és felebbezést adott be, melyet a kir. táblán M o l n á r Géza bíró referált. A tanács, melynek R i t ó ó k Zsigmond volt az elnöke, a letartóztatási végzést feloldotta és elrendelte, hogy C z i f f r a Imre azonnal szabadlábra helyeztessék. Az iratokat rögtön visszaküldötték Gyulára, úgy, hogy tenap már a letartóztatott ügyész visszanyerte szabadságát.

— Községi italmérés jogosultság. A belügyminiszter egy vármegye közönségének határozatát, melylyel egy községi italmérési jogosultság bérbeadása iránti községi megállapodás mellőzésével más bérleti ajánlatot emelt érvényre, megváltoztatván, elrendelte, hogy a község a kérdéses jognak nyilvános árverés útján való alberletbe adására utasítsassék, mert a vármegyének jogában áll ugyan a törvény szerint jóváhagyásához kötött szabadkézből bérbeadástól megtagadni a megerősítést, de az újabb bérbeadást a község maga, nem pedig a vármegye levén hivatva keresztülvinni, a község megállapodása nem is változtatható meg, hanem újabb bérbeadási intézkedések van helye.

— Új iparvasút. T a u s s i g Dávid aradi lakos iparvasút engedélyezéseért folyamodott Aradmegye közigazgatási bizottságához. Az új iparvasút a paulisi vasúti állomásból kiágazólag a paulis-barackkai kőbányáig van tervezve.

— Zsidó csillagkeresztos hölgyek. Erdekes dolgokról értesít bennünket egyik tudósítónk, a ki az udvari körökhöz közel álló szavahihető emberektől szokta kapni tudósításait. Nem kevesebb az a hír, mint az, hogy a király elhatározta, hogy azt a két zsidó ur hölgyet, a kikkel a nemrég lezajlott kereskedelmi bálon szoba állott, k i n e v e z i o s i l l a g k e r e s z t e s h ö l g y e k k é. Egy kissé szokatlanul hangzik ugyan az a hír, de hiszen udvarképeessé is csak legújabban tettek meg egy-két zsidó vallású hölgyet. Különben az udvar elutazása előtt már járt is egy udvari személy az illető családnál a két ur hölgy családi viszonyait és származását puhatolta. A hír megvalósulása a mai izgatott világban bizonyára nagy szenzációt keltene s nagyban dokumentálná a liberális eszmék hódítását. Csak az a kérdés, mit szólnának hozzá Z i c h y Nándor gróf és P o l ó n y i é k.

— Obsitok. Az 1881. évben besorozott 81 aradi illetőségű kiszolgált katona, végelbocsátó bizonyítványa már megérkezett. A r a d

város katonai ügyosztályához, a hol az érdekeltek átvehetik.

— **A Csutora utcai dráma.** Mult év novemberében részletesen közöltük, hogy Milinkovits Milka szerelemféltésből borotvával elmettszette Sírján Szavéta nyakát, maga pedig marólagot ivott. Sírján Szavéta azóta folyton betegeskedett s tegnap elhunyt. Haláláról értesítették a vizsgálóbíró-ságot, mely holttestének felboncolását rendelte el. A boncolást ma reggel 9 órakor ejtik meg az alsótemető halottas házában.

— **A liberálizmus ellen.** Nagyváradról írják az alábbi érdekes hírt: A polgári házasság ellenzői aláírásokat gyűjtenek Nagyváradon és a jó polgárokat a következő érvekkel bírják rá az aláírásra: „Szeretné polgártárs, ha a leánya férjhez menne? — „Persze, hogy szeretném.” — „No hát azt szeretné, ha 3 hónap múlva a férje visszaküldené a menyecskét a kigyelmed nyakára?” — „Azt már nem szeretném.” — „Akkor hát írja alá ezt az istáncziát.” Azt is beszélik, hogy az ultramontanizmusban utazók minden aláírás után öt krajczárt, vagyis modern értékben tíz fillért kapnak egy-egy aláírás után.

— **Széles kedv.** Tegnap éjjel Kemény Gyula és Bleidin József aradi munkásoknak a borozástól olyan széles kedvök támadt, hogy szük volt nekik az Andrassy-ter. Egy rendőr figyelmeztette őket, hogy türtőztessék a kedvöket. Gorombáskodtak a rendőrrel, aki bekisérte őket a városházára. A jó kedvet a törvényszék fogja elrontani.

— **Tűz Czigány-Bécsben.** Van Aradnak egy speciális városrésze, melyet a hazának barnaképű, kóborhajlamu népe, a cigányság lakik. Ezt a városrészt Kekesnek, disztinyáltabban Czigány-Bécsnek nevezik. Ott történt aztán tegnap az a nagy ujságba való esemény, hogy özv. Hruzó Demeternének valami istálló-féle épülete kigyulladt. Kongatták az öreg toronyban a harangot, kitűzték a vészjelző zászlót, a nép pedig sugdosva beszélgetett a „vörös kakas” pusztításáról. Pedig mire Madarász Antal gáji kapitány a helyszínére érkezett, a tűz lokalizálva volt. A tűz-örség pedig fecskendővel már csak az asszony dühét hűthette le, ki a 12, mondó 12 frtnyi kár mián iszonyuan tűzbe jött.

— **Gazdasági és kertészeti diszmű.** Valóban joggal nevezhető ennek a Mauthner Ödön budapesti magkereskedő ez idei főárjegyzéke, amelyet gondos és kitűnően tájékoztató szerkesztésű szövege mellett a számos fekete ábrákat nem is tekintve ragyogó színnyomata 90 műlap díszít. Mauthner a mult nyáron Amerikában járt és az ottani növénytermelő körök nagy haladottságot tanúsító munkáját tanulmányozva, rájött hogy mennyire célszerű lesz hazánkban is természetű színekben mutatni be a közönségnek a terményeket. Ezen káprázatos csinnal kiállított tájékoztató mű a növények ismerete tekintetében nagy átalakításokat van hivatva előidézni. Ha szép növényt ismertünk látásból, beszerezni óhajtottuk volna, de nevét esetlegesen nem tudtuk. A Mauthner árjegyzéke alapján azonban természetű színezés nyomán ráismerünk és nevét, leírását sőt számtalannak tenyésztési módját is megtanuljuk e diszműből. Mauthner 184 oldalú katalógusa természetesen csak azoknak, kik rendeléseikkel megtisztelni óhajtják a czéget, kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

HYMEN.

Urban Péter tartalékos huszárhadnagy, Urban Iván, arad és torontálmezei nagybirtokos fia, tegnap d. e. jegyezte el Purgly Ilona kisasszonyt, Purgly János országyűlési képviselő, arad- és csanádmezei nagybirtokos bájos és művelt leányát.

Hunyadi Károly gróf cs. és kir. főhadnagy a 9-ik huszárezredben, a napokban jegyezte el Nádasdy Ferencz gróf bájos leányát, Nádasdy Irma grófkisasszonyt.

Rosenthal Ferencz Iktárról jegyet váltott Aradon Vadasz Juliska kisasszonnyal.

GYÁSZROVAT.

† Bing Bernát. Öszinte részvétellel vettük a gyászlapot, a mely tudatja, hogy Bing Bernát az aradi kereskedővilág s a helyi társadalom e becsült, tisztelt tagja, tegnap délután munkás élete 67-ik évében kiszenvedett.

A megboldogultban Bing Vilmos és Bing Ede nagykereskedők testvérüket gyászolják, de gyászolnak az Assael és Lamberger-családok is. A halálozásról az alábbi gyászlapot bocsátották a mélyen sujtott család:

Özv. Bing Bernátné, szül. Löwenbach Julia ugy saját, mint alulírottak nevében mély fájdalomtól megtört szívvel tudatja a forrón szeretett férj az imádott, önfeláldozó édes jó apa, illetve após, nagypapa, szerető-testvér és rokon Bing Bernát urnak 1894. február hó 12-én délután fél 4 órakor becsületos és munkás életének 67-ik s boldog házasságuk 34-ik évében hosszu szenvedés után történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai február hó 13-án d. n. fél négy órakor fognak Deák-Ferencz utca 30. sz. házból a helybeli izr. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Aldás emlékére! Béke poraira! Arad, 1894. február hó 12-én. Bing Andor, Lamberger Lajosné szül. Bing, Bing Emil, Bing Béla, Assael Józsefné szül. Bing, Bing Ferencz mint gyermekei. Bing Vilmos, Bing Antal, Bing Ede testvérei, Lamberger Lajos, Assael József vejei. Bing Emilné szül. Sonnenfeld menyje. Lamberger Károly, Lamberger István Assael Margit unokái.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi dalegyesület közgyűlése. Az aradi dalegyesület, Arad városának egyik legregibb kulturális intézménye vasárnap délután tartotta meg másodsorra egybehívott évi közgyűlést szép számban megjelent tagok érdeklődése mellett. Zemplényi Sándor elnök megnyitó beszéde után Borhegyi Károly titkár felolvasta évi jelentését, mely felsorolja, hogy az egyesület közreműködött négy hazafias ünnepen, rendezett helyben három hangversenyt, egy dalestélyt és egy néptűnnetet a ligetben, továbbá hangversenyt rendezett Lippán és testületileg részt vett a szegedi dalárda huszonöt éves jubileumán, mindenkor a legszebb erkölcsi sikerrel. Az egyesületnek van 84 pártoló és 24 működő tagja. A hetenkint kétszer tartott dalórákat a tagok pontosan látogatták. A jelentést éljenzéssel vették tudomásul.

Striberny János pénztáros bemutatja az egylet pénztári forgalmát. Bevétel volt 1526 frt 40 kr., kiadás 1408 frt 18 kr. Vagyong 118 frt 23 kr. Schöpf József, Schwarz Zsiga és Tóth Mihály számvizsgálók a pénztárt rendben találták, miért is a pénztárnoknak a felmentvényt a közgyűlés megadta.

Zemplényi Sándor ugy a maga, mint tisztársai nevében lemond, s kéri az új választás megejtését. Általános óhajra éljenzések közt Zemplényi Sándor újból elfoglalja az elnöki széket s szavazatszedőknek felkéri Weiler Antal, Varga József és Borhegyi Károly tagokat. Az ujonnan alakult tisztikar következő: elnök: Zemplényi Sándor, I. alelnök: Tóth Mihály, II. alelnök: Hamedli Ferencz, ügyész: Barabás Béla dr., karnagy: Nagy Sándor, titkár: Molnár Lajos, ellenőr: Susa Lajos, pénztáros: Striberny János, választmányi tagok: Fejér Gyula, Schwarz Zsiga, Pecz Kálmán, Huzó István, Lénárt Imre, Fitus József, Kövágó István, Knizse Imre, Georgiádes József, Borhegyi Károly, Brezovits János, Varga József, pótlagok: Kmettykó Lajos ifj. Schor Béla, Porozán Lajos, Maichin Antal.

A közgyűlés Borhegyi Károly volt titkárnak két évi buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazot s egyhangulag tiszteletbeli titkárnak megválasztotta.

Hamedli Ferencz alelnök indítványára elhatározták, hogy jövőben egy pártoló, mint a működő tagok temetésére zászlóval vonul ki az egyesület és hogy az egylet pártoló tagjai nők is lehetnek.

Pártoló tagok minden évben külön tagsági jegyet kapnak.

Végül Zemplényi Sándor elnök indítványozta, hogy az egyesület a jövő évben tartsa meg 30 éves jubileumát, mert az idén Fiumében tartandó országos dalünnepély ugy igénybe veszi a dalegyesületeket, hogy nem lehetne az aradi jubileumot országossá tenni. Egyhangulag elfogadták.

A gyűlés elnök elterelésével hat órakor véget ért.

TANÜGY.

(—) Az „Aradvidéki Tanítóegylet” aradi fiokbizottságának megalakítása céljából f. hó 15-én d. e. 9 órakor a polgári fiúiskola rajztermében ülést tartanak. Erre az ülésre meghívják a vidéki tagokat is, kikkel ülés végén megtekintik a szabadságharosi ereklyemuzeumot. Az ülést Máda Mátyas egyleti elnök hívta össze.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi kárpitos ifjak vasárnap este tartották meg táncvigalmukat az iparosház disztermében, melyet ezen alkalomra izléseesen dekoráltak. A multság kitűnően sikerült s szép összeget hozott össze jótékony célra. A jelen volt asszonyok és leányok közül tudósítónk a következők neveit jegyezte fel:

Asszonyok: Poppé Albertné, Hingler Viktorné, Molik Jánosné, Molnár Lászlóné, Elend Henrikné, Özv. Müllerné, Riedlné, Stern Károlyné, Králik Mihályné, Csejtey Józsefné, Susa Lajosné, Prapak Sándorné, Eliász Adolfné, Sipkainé, Schriffert Józsefné, Radlné, Glutig Józsefné, Tiroler Henrikné, Schwarz Nándorné, Kovács F. Lajosné, Machinné, Káldoriné, Babes Gyuláné, Politzer Izidorné stb.

Leányok: Varga Ilonka, Schriffert Mariska, Dávid testvérek, Müller Mariska, Brucker Mariska, Hunyady Berta, Csengraffy Teréz, Stern Róza, Csejtey Katicza, Juhász Erzsike. (Dombiratos), Majláth Juliska, Eliász Katicza, Sipkai Boriska, Andrejkovits Helén, Politzer Irma, Glutig Ilonka, Babes Gizella, Czeitinger Tonka, Viád Amália, Berkes Erzsike, Boszilkó Ilona, Balázs Terka, Maichin Josefín, Joanovits Szidike stb.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Február 13. (Kedd) Három kalap, vígjáték; Varázshegedű, operette.

Február 14. (Szerda) Az ember tragédiája, színmű.

Február 15. (Csütörtök) Az ember tragédiája, színmű.

Február 16. (Péntek) Fedora, dráma; Hegyessy Mária vendégfellépésével.

Február 17. (Szombat) A kaméliás hölgy, dráma; Hegyessy Mária vendégfellépésével.

Február 18. (Vasárnap) Délután: Ördögűző huszártiszt, bohózat; este: A cigány, népszínmű; Hegyessy Mária vendégfellépésével.

* Madarász. Mégis akadt Aradon publikum, a melyik kíváncsi a madarásznak siphádon is lejáratott dallamaira s színpadunkon annyiszor elcsépeelt históriájára. S az a publikum nemcsak mulatott, hanem még tapsolt is. Részünkről csak a szerepváltozásokkal kívánunk foglalkozni. Az egyik dékánt Balassának osztották ki. Igyekezett és megtette a magáét, de egyáltalán nem helyeselhetjük, hogy Balassát nem neki való szerepben léptetik fel s ellaposítani igyekeznek. Csátárt immár másodsor ugratták bele tenorszerpbe, mely épen anyira; nem neki való, mint Balassának az operetthei komédiázás. Szakácsné elfogadható Adelaidát mutatott be. — Még egyet! — Műsort és pedig jó műsort kérünk.

* Műsorváltozás. Bácsné betegsége miatt a mára hirdetett „Mongodin ur felesége” elhalasztatik és helyette a tetszéssel fogadott „Három kalap” kitűnő francia vígjáték és Varázshegedű operette kerül színre. A főbb szerepeket a vígjátékban Rónaszék, Fenyvessi, Balassa, Tompa Szendrei, Szakácsné és Kendi Boris az operettheben Csátár, Margó és Késdy játsszák.

* Színházi hírek. Szerdán és Csütörtökön kerül színre Az ember tragédiája mindkét estén bérletszünetben. Az igazgatóság azért tartja a két bérletszünetes estét, mert ezután kezdődnek az előkelő vendég szereplések. Nehogy tehát az évadberlet előbb lejárjon és a művészek vendég szerepléseiből a bérloknak ne jusson. A vendég szerepléseket már e héten kezdi meg Kaffkáné Hegyessy Mari asszony a nemzeti színház művésznője és pedig pénteken és szombaton Fedora és Gathier Margit szerepekben a melyek a művésznőnek kiváló alkotásai. Mindkét előadás bérletben lesz.

* Barna Izsó, színházunk jeles tehetségtű karmestere ismét pályadijat nyert. Elvitte a budai dalárda által kitűzött második díjat

„Dinómáno” című férfi-quartettjével, a melyet az aradi dalegylet is valószínűleg be fog mutatni.

* A Kölcsey-dalkör mult ülésén határozatlanlag kimondotta, hogy gyakorló dalórait kedden és szombaton este 8 órakor tartja a rendezettségben. Kérem ez uton is a tisztelt tagokat sziveskedjenek lehetőleg pontosan a minél nagyobb számban megjelenni. Hollósy István titkár.

* Az aradi „Philharmonia egyesület” feb. hó 13-án, kedden este 8 órakor teljes zenekari próbát tart, melyre a működő tagokat ez uton hívja meg az elnökség. A próba a polgári fiúiskola disztermében tartatik meg.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kauczió nélkül politizált Horváth János aradi szocialista czizmadia mester a megboldogult „Munka óra” című heti újságban. Ezért a sajtórendőri kihágásért az aradi törvényszék elé került, a mely tegnap a vád és következmények terhe alól felmentette.

§ Lopás. Aradon Gecei Sándor betört Világosi Sándor pinczéjébe s onnan zsirt lopott, a melyből Szűcs Ferencnek is adott. A törvényszék tegnap lopásért Geceit 6 havi börtönre, orgazdaságért Szűcsöt 6 havi fogházra ítélte.

§ Sikasztás. Reich Adolf világi lakos Száv Páveinek azzal adott át 135 frtot, hogy fizesse ki vele Vajda Jánosnál lévő tartozását. Száv a pénzből 50 frtot elköltött s ezért az aradi törvényszék tegnap 6 havi fogházra ítélte.

TÁVIRATOK.

Kitüntetések.

Budapest, február 12. (Saj. tud. távirata.) A király, mint értesülünk, dr. Weinmann Fülöp budapesti közjegyzőnek a királyi tanácsosi czimet, Jung Péter állami állatorvosnak pedig az aranyéremkeresztet adományozta. A hivatalos lap közelebről publikálja e kitüntetések.

Kinevezések.

Budapest, febr. 12. (Saj. tud. távirata.) A király Péterffy Domokos, Fabiny Ferencz, Farkas Géza és Bene Kálmán budapesti táblai bírákat a Curiához bírákká nevezte ki.

Államháztartásunk a mult év utolsó negyedében.

Budapest, február 12. (Saját tud. táv.) Magyarország állami bevételeinek és kiadásainak kimutatása a mult év utolsó negyedéből államháztartásunk fejlődésének és gyarapodásának folytonos emelkedését tünteti fel. A bevételek 1893. utolsó negyedében 131.261.607 frtra rugtak s 4.437.750 forinttal kedvezőbbek, mint az 1892-ik év megfelelő szakában. A kedvező eredmény onnét származik, mert egyes adóknál majdnem egy milliónyi, a fogyasztási adóknál 650,000, és az államvasutaknál 1.300,00 frtnyi több bevétel van. A kiadások 97.364.487 frtra rugtak, s 1.351,536 frttal kevesebb mint 1892. utolsó negyedében, úgy hogy az egész mérleg 1893. utolsó negyedében 5.800,000 frttal kedvezőbb mint 1892-ben. Az 1893-iki összes bevétel 27.103,506 frttal nagyobb mint 1892-ben.

Az egyházközpont mellett.

Budapest, február 12. (Saj. tud. táv.) Rendkívül érdekes volt a mai nagygyűlés. Daczára, hogy a gyűlésen Kun Miklós képviselő Ugron Gáborral együtt megjelent, és Eszterházy Miklós Móricz, valamint Kun azon voltak, hogy személyes ismerőseiket a gyűlésbe tereljék, és daczára Ugron felszólalásának, a népgyűlés tulnyomó többséggel felhívta Kun képviselőt, hogy az egyházközpont javaslatokat feltétlenül támogassa.

Pécs, február 12. (Saj. tud. távirata.) A városi közgyűlésen nagy volt a tüntetés a reverzális zsarolás ellen, és az egyházközpontjai javaslatok mellett. — A régi püspöki város képviselői közül zajos eljenzéssel fogadott liberális beszédekre, Károly Ignácz plébánost lehurrogták. Az egyházközpont mellett szavazott 92, elene 7.

A polgári házasság ellen.

Budapest, február 12. (Saj. tud. táv.) A képviselőházhoz Arvamegyéből felterjesztés érkezett az egyházközpontjai javaslatok ellen. Az aláírók magukat reakcionáriusoknak, a liberalisokat pedig kéjenczeknek nevezik.

Sima Ferencz és a bérlők pénze.

Budapest, február 12. (Saj. tud. táv.) Sima Ferencz képviselő kijelenti s bizonyítja, hogy a Pallavicini bérlőktől felvett pénzt Szánthó Lajos pénztárnoknál deponálta. Sima megbízottai felszólították Novákot, hogy sértő nyilatkozatát vonja vissza. Novák ezt megtagadta, mire Sima megtette ellene a bűnvádi följelentést.

Pisztolypárbaj.

Budapest, február 12. (Saj. tud. táv.) Kaas Ivor báró és Eötvös Károly ma pistolypárbajt vívtak. Egy lövés történt 30 lépés távolságról, sebesülés nem történt s a felek kibékültek.

Eötvös kihivatta sértő nyilatkozatáért Szentiványi Árpádot és Ivánka Oszkárt is, ez utóbbinak segédei Elek Gusztáv és Atzél Béla.

Apponyi — öngyilkossága.

Budapest, február 12. (Saj. tud. táv.) Így lehet nevezni azt a saját maga ellen intézett halálos merényletet, amit Apponyi Albert gróf tegnapelőtt és tegnap a nemzeti párt értekezletén elkövetett. A fővárosban legalább erről így beszél mindenki.

Ennek a szomorú esethez előzményéről a következőket írhatjuk:

A nemzeti párt állásfoglalása nem kizárólag a nemzeti párt álláspontjával volt szánva. Azokban a boldog időkben, amelyekben még reméltek a fekete sereg vezérei a reakciónak jövőt, akkor ezek a vezérek, Polónyi, Ugron és Apponyi abban állapodtak meg, hogy a nemzeti párt által imént elfoglalt diszes álláspontra helyezkedjék a függetlenségi párt is. Apponyinak sikerült, legalább nagy részben sikerült, mert a nemzeti párt 10 tagján kívül a többi Apponyival egyetemben mind arra szánta magát, hogy — szolgálja a reakciót, tehát nem akar liberalismust és így elköveti magán — hogy is mondta Veszter Imre, a nemzeti párt tagja? — a harakirit. Polónyinak azonban, daczára, hogy Ugron is inaszakadtából támogatta, nem sikerült: a függetlenségi párt többsége dezavualta ezt az álláspontot, a mely most már a jezsuita Apponyisták kiváltsága, annyira, hogy legutóbb már maga Polónyi is elpártolt Apponyiétől, mert ez így — ajánlatosabb.

Es így történt, hogy most csak Apponyi politikai öngyilkossága foglalkoztatja és kaczagtatja a magyar közvéleményt.

Apponyi és a titkos konferencia.

Budapest, február 12. (Saj. tud. táv.) A „Pesti Hírlap”-nak közleményét a Horvátszky-nál tartott titkos konferenciáról Apponyi, Pálffy Albert jelenlétében a

„Pesti Napló” szerkesztőségében aljas rágalomnak mondta.

Hazaflas g. kel. püspöki helynök.

Nagyvárad, február 12. (Saj. tud. táv.) Diamandi Miklós gör. kel. lelkész a vasárnapi istentisztelet alkalmával predikációjában az egyházközpontjai javaslatok és ezekből a vallási surlódások és erkölcselenségek ellen beszélt. A templomban jelen volt Goldis János püspökhelynök, ki megbotráncozott a hevesvérű pap tapintatlansága felett, s az egyházfi által figyelemztette, hogy hagyja abba a beszédet. Másnap magához rendelte Diamandi lelkészt s szigoruan megrotta a hazafiatlan és tapintatlan eljárásért, meghagyván neki, hogy ezután minden egyházi beszédét mutassa be, mert nem tűri, hogy a templomi szószékről bármely irányban politikai kérdések érintessenek.

Diamandi a városi közgyűlésen is alaposan kompromittálta magát hetyke modorával, miután a többség által elfogadott felirati javaslatok ellen felszólt. Goldis helynök eljárását a városban osztatlan elismeréssel fogadták.

Tizezer frt. bélyeghiány.

Szentes, február 12. (Saj. tud. táv.) Hofer Antal elhunyt közjegyző hivatalos iratain 10,000 frtnyi bélyeghiányt konstataáltak.

Az Omladina-pör.

Prága, február 12. (Saj. tud. táv.) Az Omladina pör tárgyalásán roppant botrány történt. Az elnök rendőroket rendelt be a terembe föltüzött szuronyokkal, mire a bizalmi férfiak elhagyták a termet, a védők lemondtak s távoztak, az újságírók elmentek, és a vádlottak a padokra ugáltak és megrohanták a rendőroket, miből roppant verekedés és botrány fejlődött. Az elnök a tárgyalást felfüggesztette.

A czár egészsége.

Berlin, február 12. (Saj. tud. táv.) Pétervári hivatalos jelentések szerint Sándor czár, kinek egészsége teljesen helyreállt, üdülés végett a jövő hét végén a czárnéval és gyermekeivel együtt Livádiába utazik.

Vilmos császár szívélyesen üdvözölte a czárt felgyógyulása alkalmából.

A kolera.

Konstantinápoly, febr. 12. (Saj. tud. táv.) A kolera kiütött. Hivatalos adatok szerint 42 betegség és 15 halálozás történt. A lakosság között nagy a rémület.

Vasut a jégen.

Pétervár, február 12. (Saj. tud. táv.) A Saratow és Pokrovszky városok között az idén a Volga jegén át vasutat építettek, mely annyira sikerült, hogy a kormány elhatározta, hogy jövőben évről évre télen a Volgán vasutakat épít, melyek hivatalos lesznek, számos várost és helységet a főbb vasuti vonalakkal összeköttetésbe hozni.

Az orosz vasutak jövedelme.

Pétervár, február 12. (Saj. tud. táv.) A birodalmi statisztikai hivatal csak e héten készült el az orosz vasutak 1891. évi bevételeiről szóló adatok összeállításával. A bruttóbevétel 295.328,325, a tiszta jövedelem 119.415,875 rubelt tett ki. A bruttóbevételek 11.570,984, a tiszta jövedelem 6.538,267 rubellel szaporodott.

A múlt év első 9 hónapjában a vasutak bevételei jelentékenyen csökkentek.

KÖZGAZDASÁG.

= Gyümölcsészeti tanfolyam A földművelési miniszter Budapesten március 28-tól április 6-ig, Kőozmonostoron pedig április 2-től 11-ig gyümölcsészeti szaktanfolyamot létesít. A tanfolyamon 16 tanító vehet részt, a kik egyenkint 15 frt utiköltséget és 1 frt 50 kr. napi ellátási díjat kapnak. Jelentkezni március 1-ig lehet a felvétel iránt a földművelési miniszteriumban.

= Vásárok a környéken. Országos vásárok lesznek: Február 14-én Soborsinban és Csánádon, 17-én Szegeden, 20-án Tövisen.

Szeszélet.

— Február 12. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 53.25, kicsinyben 53.75 hordó nélkül, per 100 liter % belevért 85 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatózsdé

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, február 12. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Búza	bánsági	osend.	7.25—7.70
	tiszavidéki	„	7.30—7.70
	pestvidéki	„	7.25—7.70
	fehértói	„	7.25—7.75
	bácskai	„	7.35—7.75
	észak-magyarországi	„	„
Rozs	—	szilárd	5.55—5.75
Árpa	takarmány	osend.	6.—6.40
	égetni való	„	6.65—7.50
	sörfőzdei	„	7.90—9.25
Zab	—	osend.	6.70—7.20
Tengeri	bánsági	szilárd	—
	másnemű	„	4.40—4.50
Káposzta-repce	—	szilárd	—
Köles	—	osend.	4.20—4.60
Búza	tavaszi	osend.	7.32—7.84
	1894 június-ösze	„	„
Tengeri	május-június 1894 szept-október 1893	osend.	4.81—4.83
Zab	Budapest sz. tavaszi Budapest sz. ősze	osend.	6.69—6.71
Káposzta-repce	ang.-szeptember 1893	osend.	12.15—12.25

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. február 12.

Magyar aranyjárdék 4%	117.70
Magyar koronajárdék 4%	95.—
Magyar arany 4 1/2%	126.—
Magyar ezüst 4 1/2%	102.25
Magyar keleti vasút 1876.	123.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	95.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeregménysorsjegy kölcsön	153.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	142.—
Oszták papírajárdék	98.—
Oszták járdék ezüst	97.75
Oszták járdék arany	120.25
arárdék	—
ilamsorsjegyek	146.—
magyar bankrészvény	1000.—
itelbank részvény	484.50
itelintézet részvény	361.50
agyar államvasut	814.25
agyar arany (Napoleonkor)	9.98
rodalmi márka	61.40
	125.70
	49.90

VIZJELZÉS.

1894. évi február hó 12-én reggel 8 órakor észlelt viadllások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérésén.

Észlelési állomás	Méret C°	Időjárás	Viadllás	Ágérték
			ostimétr.	ostimétr.
Branycska	+ 3°	derült	+ 8	24
Soborsin	+ 2°	—	—	—
Radna	—	—	—	—
Arad	+ 4°	derült	— 120	—
Makó	+ 6°	felhős	— 20	—
Szeged	+ 6°	derült	— 1	—

▲ + jel a 0 feletti hőmérsék és viadllásjel.
▲ — jel a 0 alatti hőmérsék és viadllásjel.
Arad, 1894. február 12.

▲ m. tá. felnyomórúti hivatal.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1893. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
<i>Budapest felől indul:</i>		<i>Budapest felől érkeznek:</i>	
Nagyvárad reggel	5.18	Vv. Csabáról reggel	9.10
Nagyvárad este	4.35	Nagyvárad este	8.45
Gyórvonat reggel	8.20	Személyvonat reggel	6.55
Személyvonat d. e.	11.25	Személyvonat d. u.	8.50
Személyvonat este	9.45	Gyórvonat este	6.57
<i>Erdély felől:</i>		<i>Erdély felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.35	Vv. Radna-Lippa r.	7.—
Radna-Lippa d. u.	2.25	Személyvonat d. e.	11.—
Személyvonat d. u.	4.30	Személyvonat este	8.55
<i>Temesvár felől:</i>		<i>Temesvár felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.25	Személyvonat reggel	9.44
Személyvonat d. e.	11.30	Személyvonat este	3.45
Személyvonat d. u.	5.58	Személyvonat este	10.45
<i>Szeged felől:</i>		<i>Szeged felől:</i>	
Személyvonat reggel	5.—	Vegyesvonat reggel	8.50
Személyvonat d. e.	9.—	Személyvonat este	7.05
Vegyesvonat d. u.	4.25	Személyvonat este	10.—
<i>Gurahoncs felől:</i>		<i>Gurahoncs felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.30	Személyvonat reggel	8.08
Személyvonat d. u.	5.15	Személyvonat este	6.52

LÉGTÜNETHI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	Légnyomás milliméterekben		Hőmérséklet C°	
	legmagasabb	legalacsonyabb	legmagasabb	legalacsonyabb
Febr. 3	771.4	768.5	5.9	-00.8
„ 4	71.4	67.8	8.8	-00.9
„ 5	73.2	71.6	5.5	-03.8
„ 6	71.4	68.9	3.9	-01.1
„ 7	73.8	66.9	1.5	-05.8
„ 8	85.6	61.7	13.3	-01.9
„ 9	70.0	64.6	10.1	-01.3

Hó és nap	Szél		Felhőzet	Csapadék	Észrevétel
	iránya	erőss.			
Febr. 3	DK.	5	borult	2.0	dél előtt esős
„ 4	N.	4	félborult	—	—
„ 5	N.	5	félderült	—	—
„ 6	DK.	4	borult	ny.	eső, este ködös
„ 7	DK.	7	félborult	—	reggel ködös
„ 8	M.	6	félborult	—	—
„ 9	N.	5	derült	—	—

POSGAY LAJOS dr.

Aradvárosi

Evadberlet
133. szám.

színház.

Haviberlet
13. szám.

Kedden, 1894. évi február hó 12-án:

Három kalap.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Hennequin Alfréd. Fordította: Szász Károly.

SZEMÉLYEK:

Duprillon Edgar	Balassa J.
Sylvester Jenő	Rónaszéki.
Themidart Adolf	Fenyvessi E.
Baptista inas	Tompa K.
D'Hervey Pál	Szendrei M.
Isabella, Duprillon neje	Szakácsné.
Lujza, leánya	Kendy B.

EZT KÖVETI:

Varázshegedű

Romantikus operette 1 felvonásban. Irta: Offenbach.

SZEMÉLYEK:

Mathieu apó, falusi senész	Csatár Gy.
Georgette, keresztleánya	Margó Z.
Antal, kertészlegény	Kézdy J.

HELYÁRAK:

Nagypáholy, földszinten vagy első emeleten	6 frt — kr
Páholy, földszinten vagy első emeleten	4 frt 50 kr
Páholy, második emeleten	3 frt — kr
Támlásszék, (földszinten) a 0. és első három sorban	1 frt 20 kr
Támlásszék, (földszinten) 4, 5, 6. és 7. sorban	1 frt — kr
Támlásszék, (földszinten) 8, 9, 10, 11. és 12-ik sorban	— frt 80 kr
Második emeleten	— frt 80 kr
Második emeleten 2. és 3. sorban	— frt 60 kr
Második emeleten 4. és 5. sorban	— frt 50 kr
Harmadik emeleten, első sor közepén	— frt 50 kr
Harmadik emeleten, közepén a többi sor oldalt minden sorban	— frt 40 kr
Karzatülés, közepén	— frt 30 kr
Karzatülés, oldalt	— frt 20 kr
Egy szinlap a pénztárnál	— frt 10 kr

Kezdeté 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Arad szabad királyi város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 5—52

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8% a melyből tőke törlesztésre esik 2% 26 fél évi törlesztésre 7 1/2%, melyből tőke törlesztésre 1 1/2% fordítatik. 32 évi törlesztésre 7%, amelyből tőke törlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll a kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni. Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,

királyi tanácsos polgármester.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

267 | 894.

106 1—*

Hirdetmény.

Azok, a kik az 1894. évi tenyésztésre ingyen selyempetét kívánják, felhivatnak, hogy a polgármesteri hivatalnál jelentkezzék, neveiket s a kívánt petemennyiséget az ott kitett ivre feljegyezzék.

Kik később jelentkeznek, kevesebb petéra tarthatnak igényt.

A jelentkezők kötelezik magukat a peték átvételére.

Az ingyen petéket átvéve kötelezik magukat:

1. Másfél petét el nem fogadni.
2. Minden termelt gubót beszállítani a hozzá legközelebb eső kir. beváltóintézetbe, mely a petekiosztás alkalmával megjelöltetik. A gubók tekintet nélkül arra, hogy puha vagy dupla gubók-e, kilónként 1 frtjával váltatnak be, csak a külsőleg is fekete gubók, mint teljesen hasznavehetetlenek fognak 10 krjával beváltatni.

3. Azok akik a termelt gubókat bárki másnak eladják, egy később meghatározandó összeg erejéig meg fognak büntettni.

Arad, 1894. február 1.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos, polgármester.

M. kir. államvasutak. Zágrábi Üzletvezetőség.

47158/93. sz.

99. 1—

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége a vonalai mentén levő szolgálati órák (a vonatkísérő és mozdonyvezető szolgálati órák kivételével) jókarban tartását, javítását és szabályozását az 1894. évi május hó 1-től 1896. december 31-ig terjedő időre verseny útján átengedni szándékozván, felhívjuk a vállalkozni szándékozó és iparendélylyel bíró órákat, hogy kellőleg bélyegzett ajánlatukat, melyek a magyar és horvát vonalakra külön-külön szerkesztendők f. évi április hó 20-ának déli 12 órájáig I. szakosztályunkhoz (Zágráb, Trenkova-utca 12. szám, I. emelet) benyújtani sziveskedjenek. Az ajánlatok fent említett két vonalcsoporthoz egyike is tehető, ugyanint a magyar vonalcsoporthoz alkotó budapest-kelenföld-szt.-lőrinczi, rétszilás-szegvár-di, sákány-dombovár-bátaszéki, somogyszobbarcsi, barcs-pecs-űszögi, űszög-villányi, hidegkut-gyönktamas-miklósvári, somogyszobbalaton-űsz-györgyi vonalakra, Budapest-Kelenföld, űszög, Áta, Trinitás, Villány, Barcs és Balaton-Szt.-György állomások kivételével, illetőleg a horvát vonalcsoporthoz alkotó zákányfumei, sziszek-bródi, sunya-doberlini, zapresic-acsáktornyei, zabok-kiteplitz-krapinai és varasdgoluboveczi vonalakra Doberlin, Bród és Zapresic állomások kivételével.

A szerződés tervezete az üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályában, továbbá osztálymérnökségeinknél a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Zágráb, 1894. január hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Kolozsvár.
121/94. I/c. szám. 74. 1-x

Pályázati hirdetmény.

Sósav, horganyhulladék és talpfajlító szegrek szállítására.

A nagyvárad talpfa telítő telep részére 1894. évi márczius hó 20-tól 1894. évi szeptember hó végéig 1780 q. (100 kgr.) sósavra, 284 ezer drb horganyzott talpfajlító szegre, és 846 q. (100 kgr.) horganyhulladékra léven szükség, ezen mennyiségek szállításának biztosítása ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Szállító köteles, ha kívánatik, — a neki átengedett mennyiség 25%-ával többet is az ajánlati egységgel szállítani, mely kívánalomról azonban szállító az üzletvezetőség által, még június hó vége előtt fog értesítettetni.

A szállítás a m. kir. államvasutak részére érvényben levő 129,381/91. szám alatt kiadott általános anyagszállítási feltételek és a jelen kiírás alkalmával 121/94. sz. a. szerkesztett pályázati feltételek szerint eszközözendő.

A fentemlített szállítási feltételek a magyar kir. államvasutak összes üzletvezetőségénél naponta megtekinthetők, vagy posta útján a m. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtárából 25 kr vételár lefizetése mellett megszerezhetők.

Ajánlati munkát és a 121/94. számú pályázati feltételek a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségénél díjmentesen kaphatók, vagy onnan posta útján kérhetők.

Mindegyik ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a fennebb említett feltételeket ismeri és azokat egész terjedelmében elfogadja.

Az ajánlati mintán a szállítandó anyagok gyártási helye kitüntetendő.

Az egységi ár ajánlati mintán látható egység szerint minden anyagnál külön-külön számokkal és betűkkel kiteendő.

Az 50 kros magyar bélyeggel ellátott és bepecsételt ajánlatok következő külczimmel: „Magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének.

Kolozsvártt.”

„Ajánlat talpfa telítő anyagok szállítására 121/94. számhoz.”

1894. évi február hó 20-án déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség anyag és leltár beszerzés osztályához benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben, vagy

állami letétekre alkalmas értékpapirokban f. évi február hó 19-én déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő.

Az ajánlatot az egyes anyagok egész kiírt mennyiségére, vagy annak tetszés szerinti részletére lehet tenni.

A magy. kir. államvasutak részére határozottan fenntartatik a jog, hogy az ajánlatok közt minden tekintet nélkül az árra és feltételekre szabadon választhasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész mennyiség szállítását is átengedhesse az esetben, ha az ajánlat világosan nem az egész mennyiség szállításának elnyerése s kikötése mellett tétetett, és végre, hogy a cél elérésére bármily más irányú intézkedést is teheszen.

Egyidejűleg fenntartja magának az üzletvezetőség azon jogot is, hogy addig is, míg az ajánlatok fölött döntőleg határozna, egyes ajánlkozónál az ajánlati árak mellett megrendeléseket teheszen.

Az illető ajánlkozók ezen megrendeléseket teljesíteni kötelezettek anélkül, hogy ebből folyólag valamely szállításnak végleges átengedését követelhetnék.

Kolozsvártt, 1894. január hóban.

Az üzletvezetőség.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

12367/94 sz.

107 1-3.

Hirdetmény.

Nyugat-német-osztrák magyar vasuti kötelék. (Az I. számú pótlék életbeléptetése a 3. füzet-hez tartozó függelékhez.)

A fenti kötelék II. rész 3. füzetéhez 1893. évi szeptember 15-én kiadott függelékhez, f. évi február 15-vel az I. számú pótlék lép életbe.

Ezen pótlék a tengeri (kukoricza), takarmány, liszt, korpa stb. szállítására érvényes kivételes díjazásbás tételének kiegészítését és módosítását, továbbá Hatvan állomással való forgalomban száritott, kilugozott répaszeletekre új díjtételeket tartalmaz.

A pótlék a részes vasutagazgatóságoknál 10 pfennig = 6 krajczárért szerezhető meg. Budapest, 1894. február 1.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Miskolczon

84 | III. sz.

62 1-*

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak legénye-mihályi állomásán az 1894-ik évi július hó 1-től megüresedő vendéglői üzletnek, ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra leendő bérletre iránt azaz 1897. évi június hó 30-ik napjára ezenel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak legénye-mihályi állomásán levő vendéglő üzletére 84. számhoz” felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok az 1894. évi május hó 1-ső napja déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége titkári hivatalához — posta útján téríti bevétel mellett — nyújtandók be.

Bánatpénz fejében pedig 50 azaz ötven o. é. frt készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Miskolczon az 1894. évi ápril hó 31. napja déli 12 óráig letendő.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keresk. osztályában (II. emelet) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is ajánlattevőkörül feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezettek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre — szabadon választhasson.

Miskolcz, 1894. január hó 6-án.

Az üzletvezetőség.

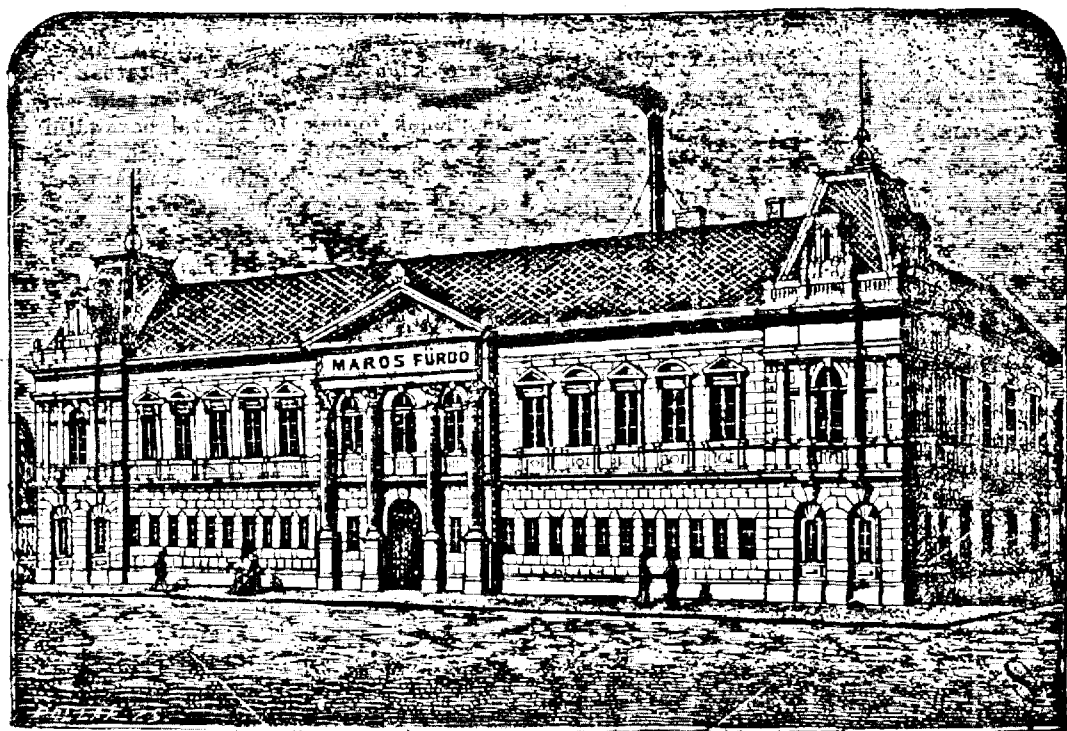
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket feltüditi, zsiabdásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére-képesebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdésel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadítsassék azáltal egészségünk biztosítottatik.

Hegy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget teheszünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

a fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A váróteremben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak Szűrt Maros-lyóvíz eladására is havli bérlet nyitattik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.
Egy deák-jegy	— frt 40 kr.
Uzás-tanítás.	
Idényjeggyel együtt	12 frt — kr.
Uzoda.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 50 kr.
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.

Vizgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.
Vas és moor-fürdő.	
Egy személy-jegy	1 frt — kr.
10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr.
Kád-fürdők.	
Ruhával	— frt 50 kr.
Ruha nélkül	— frt 40 kr.
Villany-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Külön ruha-díjak.	
1 lepedő vagy palást	7 kr.
1 törölköző	3 kr.
Pénztárnnyitás	
nyáron reggeli 6 órakor.	
telel reggeli 7 órakor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben az emeletben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utcái, parkettával kikapolt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó.

A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

9 6-12